

MATEMATIKA

Valstybinio brandos egzamino pavyzdinė užduotis

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

1. Atsakymus į užduoties klausimus pirmiausia galite rašyti užduoties sąsiuvinyje. Jame galite naudotis pieštuku bei trintuku. Jei neabejojate dėl atsakymo, galite jį iš karto rašyti atsakymų lape.
2. Visus atsakymus į užduočių klausimus privalote tamsiai mėlynai rašančiu rašikliu įrašyti atsakymų lape. Vertinti bus pateikiamas tik atsakymų lapas!
3. Pasirinktus atsakymus į I dalies klausimus atsakymų lape pažymėkite kryželiu (žymėkite tik vieną atsakymo variantą). Pažymėjus daugiau kaip vieną atsakymo variantą, tas klausimas bus įvertintas 0 taškų.
4. II dalies uždavinių atsakymus įrašykite tam skirtoje atsakymų lapo vietoje.
5. Atsakymų lape skirtoje vietoje įrašykite III dalies uždavinių sprendimus ir atsakymus. Už ribų parašyti atsakymai nebus vertinami.

Linkime sėkmės!

Matematikos formulės

$$\mathbf{B} \rightarrow \text{Trikampis. } a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos A, \quad \frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C} = 2R,$$

$$S = \frac{1}{2} ab \sin C = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)} = rp = \frac{abc}{4R};$$

čia a, b, c – trikampio kraštinės, A, B, C – prieš jas esantys kampai,
 p – pusperimetris, r ir R – įbrėžtinio ir apibrėžtinio apskritimų spinduliai, S – plotas.

$$\mathbf{B} \rightarrow \text{Skritulio išpjova. } S = \frac{\pi R^2}{360^\circ} \cdot \alpha, \quad l = \frac{2\pi R}{360^\circ} \cdot \alpha;$$

čia α – centrinio kampo didumas laipsniais, S – išpjovos plotas,
 l – išpjovos lanko ilgis, R – apskritimo spindulys.

$$\mathbf{B} \rightarrow \text{Kūgis. } S_{\text{son. pav.}} = \pi Rl, \quad V = \frac{1}{3} \pi R^2 H.$$

$$\mathbf{B} \rightarrow \text{Rutulys. } S = 4\pi R^2, \quad V = \frac{4}{3} \pi R^3.$$

$$\text{Nupjautinis kūgis. } S_{\text{son. pav.}} = \pi(R+r) \cdot l, \quad V = \frac{1}{3} \pi H(R^2 + Rr + r^2);$$

čia R ir r – kūgio pagrindų spinduliai, V – tūris, H – aukštinė, l – sudaromoji.

$$\text{Nupjautinės piramidės tūris. } V = \frac{1}{3} H(S_1 + \sqrt{S_1 S_2} + S_2);$$

čia S_1, S_2 – pagrindų plotai, H – aukštinė.

$$\text{Rutulio nuopjovos tūris. } V = \frac{1}{3} \pi H^2(3R - H);$$

čia R – spindulys, H – nuopjovos aukštinė.

$$\text{Vektorių skaliarinė sandauga. } \vec{a} \cdot \vec{b} = x_1 x_2 + y_1 y_2 + z_1 z_2 = |\vec{a}| \cdot |\vec{b}| \cos \alpha;$$

čia α – kampas tarp vektorių $\vec{a}\{x_1, y_1, z_1\}$ ir $\vec{b}\{x_2, y_2, z_2\}$.

$$\text{Geometrinė progresija. } b_n = b_1 q^{n-1}, \quad S_n = \frac{b_1(1-q^n)}{1-q}.$$

$$\text{Begalinė nykstamoji geometrinė progresija. } S = \frac{b_1}{1-q}.$$

Trigonometriniai sąryšiai.

$$\mathbf{B} \rightarrow 1 + \operatorname{tg}^2 \alpha = \frac{1}{\cos^2 \alpha}, \quad 1 + \operatorname{ctg}^2 \alpha = \frac{1}{\sin^2 \alpha},$$

$$2 \sin^2 \alpha = 1 - \cos 2\alpha, \quad 2 \cos^2 \alpha = 1 + \cos 2\alpha,$$

$$\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta, \quad \cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta,$$

$$\sin \alpha \pm \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha \pm \beta}{2} \cos \frac{\alpha \mp \beta}{2}, \quad \cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2},$$

$$\cos \alpha - \cos \beta = -2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}, \quad \operatorname{tg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha \pm \operatorname{tg} \beta}{1 \mp \operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{tg} \beta}.$$

B→ Sinuso, kosinuso ir tangento reikšmių lentelė.

α	0°	30°	45°	60°	90°
	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$
sin α	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
cos α	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
tg α	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	–

B→ Trigonometrinės lygtys.

$$\begin{cases} \sin x = a, \\ x = (-1)^k \arcsin a + \pi k; \quad \text{čia } k \in \mathbf{Z}, -1 \leq a \leq 1; \end{cases}$$

$$\begin{cases} \cos x = a, \\ x = \pm \arccos a + 2\pi k; \quad \text{čia } k \in \mathbf{Z}, -1 \leq a \leq 1; \end{cases} \quad \begin{cases} \operatorname{tg} x = a, \\ x = \operatorname{arctg} a + \pi k; \quad \text{čia } k \in \mathbf{Z}. \end{cases}$$

Išvestinių skaičiavimo taisyklės.

B→ $(cu)' = cu'$; $(u \pm v)' = u' \pm v'$;

$(uv)' = u'v + uv'$;

$$\left(\frac{u}{v}\right)' = \frac{u'v - uv'}{v^2};$$

čia $u = u(x)$ ir $v = v(x)$ – diferencijuojamos funkcijos, c – konstanta.

Funkcijų išvestinės. $(a^x)' = a^x \ln a$, $(\log_a x)' = \frac{1}{x \cdot \ln a}$;

Sudėtinės funkcijos $h(x) = g(f(x))$ išvestinė $h'(x) = g'(f(x)) \cdot f'(x)$.

Funkcijos grafiko liestinės taške $(x_0, f(x_0))$ lygtis. $y = f(x_0) + f'(x_0) \cdot (x - x_0)$.

Logaritmo pagrindo keitimo formulė. $\log_a b = \frac{\log_c b}{\log_c a}$.

Deriniai. $C_n^k = C_n^{n-k} = \frac{n!}{k!(n-k)!}$.

Tikimybių teorija ir statistika. Atsitiktinio dydžio X matematinė viltis $EX = x_1 p_1 + x_2 p_2 + \dots + x_n p_n$,dispersija $DX = (x_1 - EX)^2 p_1 + (x_2 - EX)^2 p_2 + \dots + (x_n - EX)^2 p_n$. Imties vidurkis $\bar{x} = \frac{1}{n}(x_1 + x_2 + \dots + x_n)$,dispersija $s^2 = \frac{1}{n-1}((x_1 - \bar{x})^2 + (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + (x_n - \bar{x})^2)$.

I dalis

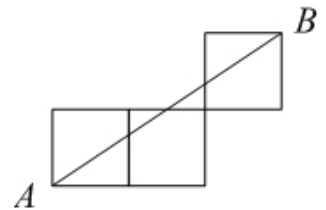
Kiekvienas šios dalies uždavinys turi tik vieną teisingą atsakymą, vertinamą **1 tašku**. Pasirinkite, Jūsų nuomone, teisingą atsakymą ir pažymėkite jį atsakymų lape kryželiu ☒.

B→ 01. Kuris iš reiškinių tapatus reiškiniui $\sqrt{\sqrt{\sqrt{x}}}$, kai $x > 0$?

- A $\sqrt[3]{x}$ B $\sqrt[6]{x}$ C $\sqrt[8]{x}$ D $\sqrt[3]{x^2}$ E $\sqrt{x^3}$

B→ 02. Kiekvieno paveiksle pavaizduoto kvadrato kraštinės¹ ilgis² lygus 1. Kokio ilgio yra atkarpa³ AB?

- A 5   B $\sqrt{13}$ C $\sqrt{5} + \sqrt{2}$ D $\sqrt{5}$ E 13

B→ 03. Jei $m \cdot 25^2 = 15^4$, tai $m =$

- A 3^2 B 3^4 C $\left(\frac{3}{5}\right)^2$ D $\frac{5}{3^2}$ E $\left(\frac{3}{5}\right)^4$

¹ kraštinė – bok – сторона

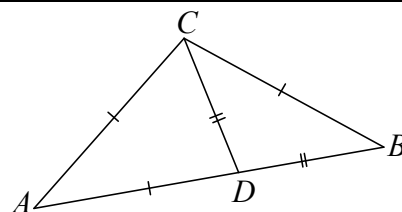
² ilgis – długość – длина

³ atkarpa – odcinek – отрезок

B→ 04. Daiva į banką, kuris moka 10 % sudėtinių metinių palūkanų, padėjo 1000 Lt. Kokia bus jos indėlio ir palūkanų suma po dvejų metų?

- A** 1210 Lt   **B** 1200 Lt   **C** 2000 Lt   **D** 1120 Lt   **E** 1020 Lt

B→ 05. Duotas lygiašonis trikampis¹ ABC , kurio $CA = CB$. Kraštinėje AB taip pažymėtas taškas D , kad $AD = AC$ ir $DB = DC$. Kokio didumo yra kampas ABC ?

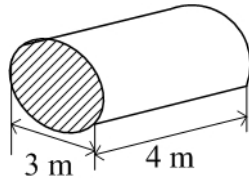
- A** 108° **B** 72° **C** 60° **D** 36° **E** 18°

B→ 06. Vytautas pamiršo savo kompiuterio kodą, bet atsimena, kad jis yra keturženklis skaičius, sudarytas iš šių skaitmenų: 1, 1, 5, 5. Kiek daugiausia skirtingų kodų jam gali tekti surinkti atrakinant kompiuterį?

- A** 24   **B** 12   **C** 8   **D** 6   **E** 4

¹ lygiašonis trikampis – trójkat równoramienny – равнобедренный треугольник

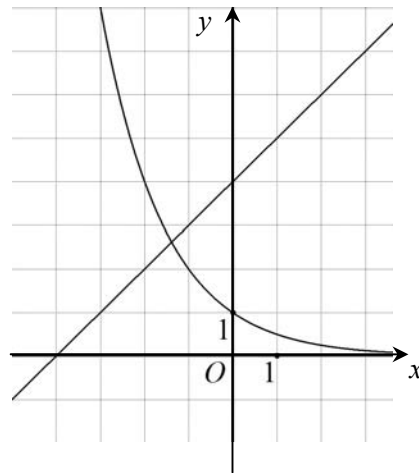
B→ 07. Remdamiesi brėžinyje pateiktais duomenimis, apskaičiuokite ritinio¹ tūrį².

- A** $9\pi m^3$ **B** $12\pi m^3$ **C** $18\pi m^3$ **D** $24\pi m^3$ **E** $36\pi m^3$

B→ 08. Kurios lygties³ sprendimą iliustruoja paveiksle pavaizduoti grafikai?

- A** $2^{-x} = 4 - x$
B $2^x = x + 4$
C $2^{-x} = 4 + x$
D $2^x = 4 - x$
E $2^{-x} = x - 4$

09. $\int_{-1}^2 x^2 dx =$

- A** $\frac{7}{3}$ **B** $\frac{8}{3}$ **C** 3   **D** 6   **E** 8

10. Žinomi du geometrinės progresijos⁴ nariai: $b_5 = 5!$ ir $b_6 = 6!$. Koks bus ketvirtasis šios progresijos narys b_4 ?

- A** 6   **B** 12   **C** 20   **D** 24   **E** 60

¹ ritinys – walec – цилиндр

² tūris – objętość – объём

³ lygtis – równanie – уравнение

⁴ geometrinė progresija – postęp geometryczny – геометрическая прогрессия

11. Apskaičiuokite $\log_2 3 \cdot \log_3 4$.

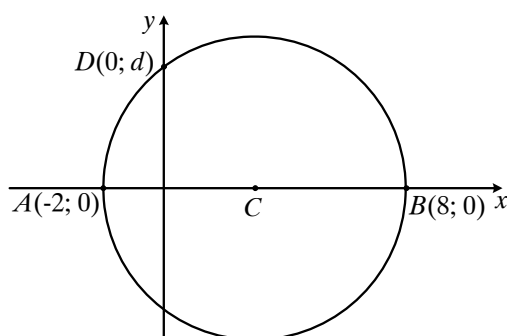
- A 12   B 6   C 4   D 3   E 2

12. Kuriam intervalui priklauso $\sin \alpha$ reikšmės, kai $\alpha \in \left[\frac{\pi}{4}; \pi\right]$?

- A $\left[0; \frac{\sqrt{2}}{2}\right]$ B $[0; 1]$ C $\left[\frac{\sqrt{2}}{2}; 1\right]$ D $\left[-1; \frac{\sqrt{2}}{2}\right]$ E $[-1; 0]$

13. Apskritimo¹ skersmuo² AB , o centras taškas C . Kokia bus taško D , priklausančio apskritimui, ordinatė d ?

- A 3   B $2\sqrt{3}$ C 4   D 5   E 6

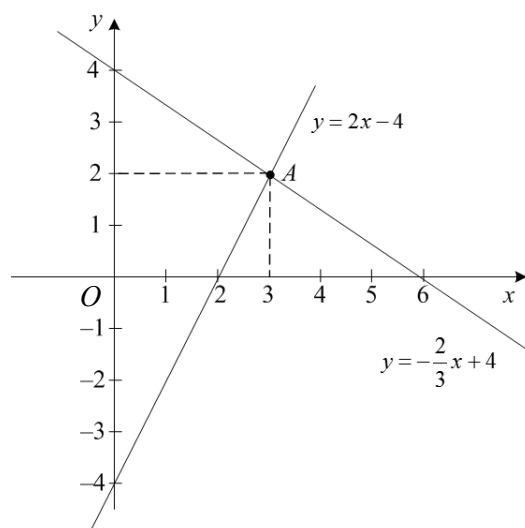

14. Funkcijų $y = 2x - 4$ ir $y = -\frac{2}{3}x + 4$ grafikai kertasi taške $A(3; 2)$. Nagrinėjama funkcija

$$f(x) = (2x - 4) \left(-\frac{2}{3}x + 4\right).$$

Kuris teiginys yra **klaidingas**?

- A $f(x) < 0$, kai $x < 2$.
 B Funkcijos $f(x)$ reikšmės intervale $(5; 6)$ mažėja.
 C Lygtis $f(x) = -3$ turi du sprendinius.
 D Funkcijos $f(x)$ grafikas turi simetrijos ašį.
 E Funkcija $f(x)$ didžiausią reikšmę įgyja, kai $x = 3$.

¹ apskritimas – okrag – окружность

² skersmuo – średnica – диаметр

II dalis

Išspręskite 15–25 uždavinius ir gautus atsakymus įrašykite į atsakymų lapą. Kiekvieno šių uždavinių (jų dalių) teisingas atsakymas vertinamas 2 taškais.

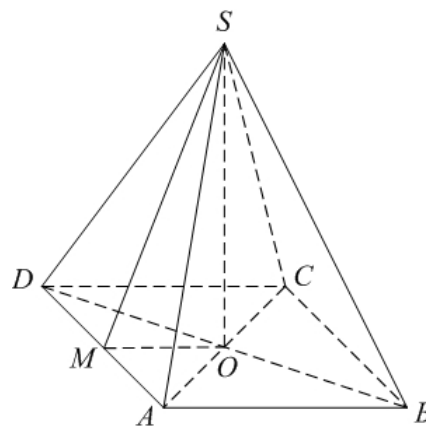
B→ 15. Jei $ac + ad + bc + bd = 68$ ir $c + d = 4$, tai $a + b + c + d =$

B→ 16. Iš visų dviženklį skaičių aibės atsitiktinai paimamas vienas skaičius. Apskaičiuokite tikimybę¹, kad šis skaičius sudarytas iš vienodų skaitmenų.

B→ 17. Taisyklingosios keturkampės piramidės $SABCD$ pagrindo kraštinės ilgis lygus 10, šoninės briaunos² – $5\sqrt{5}$. Taškas M yra pagrindo kraštinės AD vidurio taškas.

17.1. Apskaičiuokite atkarpos SM ilgį.

17.2. Apskaičiuokite kampo SMO didumą.

B→ 18. Apskaičiuokite reiškinių $|x| + |x + 2|$ skaitinę reikšmę, kai $x \in (-2; 0)$.

¹ tikimybė – prawdopodobieństwo – вероятность

² briauna – krawędź – ребро

Juodraštis

B→19. Apskaičiuokite reiškinio $\frac{x^2 - 2y^2}{xy}$ skaitinę reikšmę, kai $\frac{x}{y} = -1$.

B→20. Išspręskite nelygybę¹ $\left(\frac{1}{5}\right)^x < 0,04$.

---

21. Apskaičiuokite nelyginių natūraliųjų skaičių sumą:

$$1 + 3 + 5 + \dots + 59.$$

---

22. Naudodamiesi lentelėje pateiktomis funkcijos $y = \ln(2^x)$ reikšmėmis, nustatykite p reikšmę.

x	0	0,5	1	1,5
y	0	0,3466	p	1,0397

---

¹ nelygybė – nierówność – неравенство

Juodraštis

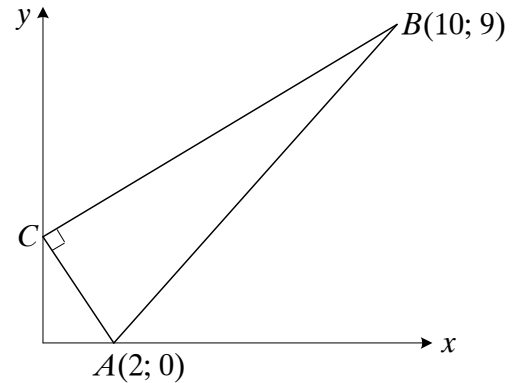
23. Taisyklingasis daugiakampis¹ turi 35 įstrižaines². Kiek jis turi viršūnių?

24. Trikampis ABC – statusis³. Žinomos dviejų jo viršūnių koordinatės: $A(2; 0)$, $B(10; 9)$.

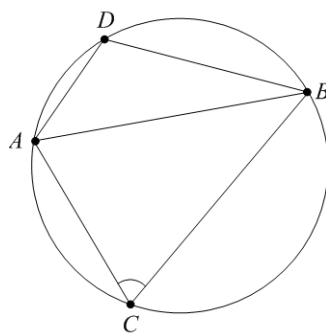
24.1. Užrašykite tiesės⁴, einančios per taškus A ir B , lygtį.

24.2. Nustatykite apskritimo, apibrėžto apie trikampį ABC , centro koordinates.

24.3. Nustatykite vektorių $\overrightarrow{CB}$ ir $\overrightarrow{CA}$ skaliarinės sandaugos reikšmę.

25. Styga AB dalija apskritimą į du lankus, kurių ilgių santykis lygus $\frac{7}{5}$. Pasirinktas didesniojo lanko taškas C , mažesniojo – taškas D . Apskaičiuokite kampo ACB didumą laipsniais.

¹ daugiakampis – wielokąt – многогранник

² įstrižainė – przekątna – диагональ

³ statusis – prostokątny – прямоугольный

⁴ tiesė – prosta – прямая

Juodraštis

III dalis

Kiekvieno šios dalies uždavinio sprendimą ir atsakymą įrašykite į ATSAKYMŲ LAPĄ.

- B→26.** Dviejuose kibiruose buvo po 2 litrus vandens. Iš pirmo kibiro į antrą buvo perpilta 10 % ten buvusio vandens. Vėliau iš antro kibiro į pirmą buvo perpilta 10 % ten esančio vandens. Kiek dabar vandens (litrais) viename kibire yra daugiau negu kitame?

(3 taškai)

Juodraštis

27. Sima, prieš pirkdama naują kompiuterį, atliko mini apklausą. Ji apklausė dvidešimt savo draugų: dešimt, turinčių firmos *A* kompiuterį, ir dešimt, turinčių firmos *B* kompiuterį. Apklausos, kiek metų (1, 2 ar 3) be remonto dirbo jų kompiuteris, rezultatai surašyti lentelėse.

Kiek metų be remonto dirbo firmos <i>A</i> kompiuteris	1	2	3	Iš viso
Atsakymų skaičius	4	3	3	10

Kiek metų be remonto dirbo firmos <i>B</i> kompiuteris	1	2	3	Iš viso
Atsakymų skaičius	3	5	2	10

- B→** 27.1. Kiek vidutiniškai metų be remonto dirbo firmos *A* kompiuteris ir kiek dirbo firmos *B* kompiuteris? (2 taškai)
- 27.2. Apskaičiuavę kiekvienos imties¹ dispersiją jas palyginkite. Kurios firmos kompiuterį patartumėte pirkti Simai? (3 taškai)

Juodraštis

---

¹ imtis – gróba – выборка

28. Duotas reiškinys $\sin^3 x + \cos^3 x \cdot \operatorname{tg} x$.

B→ 28.1. Parodykite, kad $\sin^3 x + \cos^3 x \cdot \operatorname{tg} x = \sin x$.

(2 taškai)

28.2. Žinoma, kad $\sin x = \frac{2}{3}$ ir $\frac{\pi}{2} < x < \frac{3\pi}{4}$. Apskaičiuokite $\sin 2x$.

(3 taškai)

Juodraštis

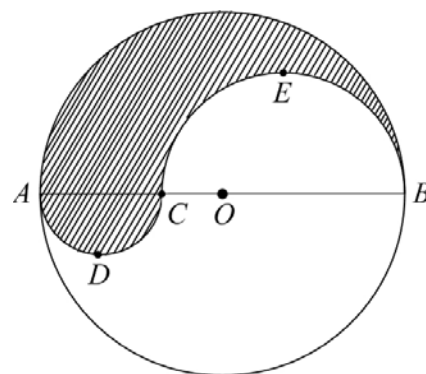
29. Įrodykite, kad trikampis, kurio kraštinių ilgiai $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$ ir $\sqrt{7}$, yra bukasis¹.

(3 taškai)

Juodraštis

30. Skritulio² skersmuo AB . Skersmenyje taip pažymėtas taškas C , kad $CB = 2AC$. Atkarpa AC yra pusskritulio ADC skersmuo ir lygi $2r$, o atkarpa BC – pusskritulio CEB skersmuo. Apskaičiuokite užbrūkšniuotos dalies plotą³.

(3 taškai)

Juodraštis

¹ bukasis – rozwartas – тупой

² skritulys – okragas – круг

³ plotas – pole – площадь

31. Ūkininkas namo palėpėje įrenginėja lygiašonio trikampio formos langą. Lango šoninės kraštinės ilgis 2 m.

31.1. Pažymėję x (m) trikaūpio lango pagrindo ilgį, parodykite, kad šio lango plotas $S(x)$ apskaičiuojamas pagal formulę

$$S(x) = \frac{x}{4} \sqrt{16 - x^2}.$$

(2 taškai)

31.2. Kokio ilgio turi būti trikaūpio lango pagrindo kraštinė, kad lango plotas būtų didžiausias? Apskaičiuokite šį plotą.

(4 taškai)

Juodraštis